

УДК 351.72:347.73(477)

Н.Д. Квасневська,
кандидат юридичних наук,
докторант Державного
науково-дослідного інституту
МВС України

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто стратегічні напрями розвитку судової системи України. Проаналізовано процес модернізації уявлень про стратегічні напрями розвитку судової системи України та їх законодавче закріплення; визначено, яким чином світова практика законодавчо забезпечує реалізацію електронного правосуддя та як це можна застосувати у підготовці вітчизняних нормативно-правових актів.

Ключові слова: *судова система, судова влада, суддя, стратегія розвитку, європейські стандарти, реформа.*

В статье рассмотрено стратегические направления развития судебной системы Украины. Проанализировано процесс модернизации представлений о стратегических направлениях развития судебной системы Украины и их законодательное закрепление; определено, каким образом мировая практика законодательно обеспечивает реализацию электронного правосудия и как это можно применить в подготовке отечественных нормативно-правовых актов.

Ключевые слова: *судебная система, судебная власть, судья, стратегия развития, европейские стандарты, реформа.*

У статті розглянуто стратегічні напрями розвитку судової системи України. Проаналізовано процес модернізації уявлень про стратегічні напрями розвитку судової системи України та їх законодавче закріплення; визначено яким чином світова практика законодавчо забезпечує реалізацію електронного правосуддя та як це можна застосувати у підготовці вітчизняних нормативно-правових актів.

Paper deals with the strategic directions of the development of the judicial system of Ukraine. It analyzes the process of modernization of the concepts of strategic directions of the development of the judicial system of Ukraine and legislative consolidation; it is determined how the world practice ensures the implementation of e-justice and how it can be applied in the preparation of national legal acts.

Keywords: *judicial system, judicial authority, judge, development strategy, European standards, reform.*

Наразі перед українською судовою системою постають серйозні виклики. Суспільство активно критикує суддів через відсутність незалежності, неупередженості, прозорості та підзвітності. Існує необхідність відновлення довіри суспільства до судової системи. Представники судової влади готові здійснювати для цього конкретні кроки та дії.

Впровадження ефективної стратегії розвитку судової системи в Україні є одним з етапів впровадження Стратегічного плану розвитку судової влади України,

ухваленого на XII З'їзді суддів України, який є вищим органом суддівського самоврядування. Ця Стратегія будується на стратегічних цілях і одночасно визначає більш конкретні заходи, кінцеві результати та вплив запланованих дій.

Прийнята в часи значних соціальних та політичних змін стратегія є відповіддю на вимоги нового часу, прагнення українського судівництва та суспільства до реформ, підвищення якості послуг судової системи для громадян, дотримання європейських стандартів і наближення до кращих практик відправлення правосуддя. Крім того, стратегія відображає потребу суспільства у підвищенні незалежності, підзвітності та прозорості судівництва та одночасно забезпечує більш активну співпрацю судової системи із законодавчою та іншими гілками влади. Реформа судової системи також є необхідною передумовою для консолідації всіх зусиль у напрямку євроінтеграції, включаючи імплементацію Угоди про асоціацію та про зону вільної торгівлі, спрощення візового режиму та здійснення інших заходів у партнерстві з Європейським Союзом (ЄС).

Враховуючи вищевикладене, у дослідженні вирішуються наступні завдання: аналізується процес розвитку уявлень про стратегічні напрями розвитку судової системи України та їх законодавче закріплення; визначається, яким чином світова практика законодавчо забезпечує реалізацію електронного правосуддя та як це можна відобразити у вітчизняних нормативно-правових актах.

На наш погляд, реформування судової системи України доцільно було б зосередити на таких напрямках:

- 1) організація незалежності і прозорості судової системи;
- 2) підвищення професійного рівня суддів;
- 3) організація підзвітності судів громадськості;
- 4) повномасштабне впровадження електронного правосуддя.

Перейдемо до аналізу першого із вищезгаданих напрямків. Існує досить багато проблем, які стосуються стану законодавства та розподілу повноважень між судами та іншими структурами сектору юстиції. Для досягнення цілей розвитку судової системи та зміцнення судової гілки влади відносно інших гілок необхідно зосередитися на удосконаленні стратегічного планування, посиленні фінансових та комунікаційних можливостей системи суддівського самоврядування.

У зв'язку з цим, на стратегічному рівні (Рада суддів України – РС) та на робочому рівні (секретаріати Ради суддів, Державної судової адміністрації – ДСА або інших органів залежно від компетенції) необхідно створити окремі підрозділи, які опікуватимуться стратегічним плануванням та питаннями законодавства, бюджетним та фінансовим управлінням, забезпеченням якості та ефективності правосуддя, питаннями етики та дисциплінарної відповідальності. Ці підрозділи будуть забезпечувати єдність та ефективність суддівського корпусу у висловленні позицій щодо законодавчих ініціатив, які напряму стосуються правосуддя, адекватного надання та розподілу фінансових ресурсів, а також зв'язків з громадськістю. Подальші кроки будуть зроблені в напрямку консолідації систем управління фінансами та бюджетом судів, зокрема шляхом створення спеціальних фінансових підрозділів для підтримки всіх судів у межах відповідного апеляційного округу. Окрім цього, шляхом спрощення доступу ЗМІ та громадськості до інформації стосовно судових засідань, інших суддівських заходів та процесів буде забезпечена прозорість роботи судових органів. Такі зміни суттєво вплинуть на налагодження суддівським корпусом відносин з іншими гілками влади та із суспільством у цілому.

У сегменті стратегічного планування та розвитку законодавства, розбудови спроможностей бюджетного і фінансового управління судової системи необхідне життя таких заходів:

1) створення Комітету з питань стратегічного планування та законотворчих питань, Комітету з питань бюджету та фінансового управління, управління якістю та ефективністю правосуддя в Раді суддів України;

2) створення та забезпечення належного функціонування підрозділів зі стратегічного планування та законодавчих питань, питань бюджету та фінансового управління, виконавчих підрозділів управління якістю та ефективністю правосуддя на оперативному рівні;

3) створення спеціальних фінансових підрозділів (в регіональних/апеляційних округах) у підпорядкуванні Ради суддів України з метою формування бюджетних запитів та підтримки всіх судів в межах апеляційного округу;

4) розроблення практичних посібників та навчальних модулів у Національній школі суддів (НШС) з питань стратегічного планування та розвитку нормотворчості, бюджету та фінансового управління.

Вищезазначені заходи нададуть змогу для:

1) зміцнення ролі судової системи у розвитку політики у секторі юстиції, інституційній реформі та в законотворчих процесах шляхом застосування призначених для цього механізмів у рамках системи суддівського самоврядування, вжиття заходів з розробки стратегій та інших програмних документів, аналізу їх реалізації, із започаткування та реалізації законодавчих ініціатив;

2) застосування методик кількісної та якісної оцінки в процесах внутрішнього аналізу результатів запровадження всіх напрямків судової політики;

3) посилення ролі Ради суддів України у процесі визначення обсягу видатків у Державному бюджеті України на фінансування судової системи та у виконанні бюджету;

4) гармонізований підхід до планування та формування бюджету судовою гілкою влади та посилення регіональних можливостей, уніфікація систем формування бюджетів судів (єдиний бюджет для всіх судів);

5) використання методик програмного та цільового формування бюджету із застосуванням нефінансових показників виконання у процесі формування та реалізації бюджету судової гілки влади;

6) підвищення ефективності стягнення судового збору, надходження від якого мають використовуватися в бюджетах судів;

7) підвищення якості управління державними фінансами в судах; істотне скорочення заборгованості судів за комунальні послуги, постачальникам поштових, судово-медичних, правових та інших послуг;

8) запровадження єдиного процесу державних закупівель, який ґрунтується на узгодженій оцінці потреб судів.

Окрім цього для розбудови окремих можливостей судової системи у сфері комунікацій та PR вкрай необхідним є:

1) створення Комітету з питань комунікацій в Раді суддів України;

2) створення та забезпечення належного функціонування прес-центру при Раді суддів України, підрозділів по роботі з пресою в усіх апеляційних округах;

3) підготовка офіційних регламентів з чіткими умовами доступу та участі громадян в засіданнях Ради суддів України, своєчасне попереднє оголошення порядку денного засідань та застосування Радою суддів України регламентів в усіх питаннях;

4) організація навчальних візитів школярів, студентів та інших груп до судів;

5) встановлення чітких правил доступу до приміщень судів, які б не перешкождали особам відвідувати відкриті судові засідання;

6) проведення в судах прес-конференцій, підготовка прес-релізів за результатами розгляду гучних справ;

7) розробка практичних посібників та навчальних модулів у Національній школі суддів з питань PR та комунікацій.

Вищезазначені заходи нададуть змогу для:

1) використання спеціальних методик комунікацій та PR в судовій системі для комунікації з іншими органами;

2) використання індивідуальних підходів в комунікаціях з користувачами судів залежно від їхньої категорії (вік, освіта, соціальний/правовий статус тощо);

3) включення до системи управління кар'єрним зростанням та якістю роботи заходів, що спонукають суддів частіше вступати в контакт із суспільством шляхом публікації статей, проведення досліджень, відвідування освітніх установ, а також участі в інших соціально-освітніх заходах.

Під час аналізу другого із напрямів реформування судової системи України доцільно провести реформування системи управління кадровою політикою та ефективністю роботи шляхом переосмислення ролі Національної школи суддів як частини судової системи, що сприятиме підвищенню професійного рівня суддів та відновленню довіри до судової системи. Призначення на конкретні суддівські посади будуть здійснюватися на конкурсній основі за новою системою управління ефективністю кадрів, яка забезпечить оцінювання суддів за однаковими прозорими критеріями, зокрема на основі об'єктивних кількісних та якісних показників.

Також будуть створені ефективні механізми для проведення планових перевірок суддів та судів, орієнтованих на результат, здійснення загального нагляду за реалізацією політики забезпечення якості правосуддя в судовій системі, а також механізми для розслідування окремих скарг. На додаток до цього у рамках нової системи управління кадровою політикою будуть проводитися опитування щодо ступеня задоволення користувачів, що дасть громадянам можливість робити свій внесок у процес оцінювання судовою системою своєї власної ефективності. Крім того, необхідно створити механізми досягнення більшої єдності судової практики шляхом підсилення дослідницько-аналітичних можливостей вищих судів.

У сегменті розробки системи вимірювання ефективності судової системи необхідно вжити таких заходів:

1) формулювання гармонізованої політики щодо забезпечення якості та стандартів ефективності у межах нового Рамкового оцінювання ефективності судів (РОЕС), яке має бути ухвалене Радою суддів України;

2) завершення розробки політики щодо забезпечення якості судочинства та розширених стандартів ефективності (на основі чинного переліку з 16 показників) у рамках нового РОЕС, яке має бути ухвалене Радою суддів України, щорічний перегляд стандартів ефективності;

3) розробка збірок правил та практичних посібників на основі РОЕС;

4) приведення посадових інструкцій працівників апаратів судів та порядку заміщення всіх посад у відповідність із РОЕС;

5) реалізація пілотних проектів використання нової системи управління ефективністю роботи;

6) удосконалення правил та порядку призначень, переведень на інші посади (до інших судів) та призначень на вищі посади на основі зазначеної політики й удосконалених методик, розроблення пропозицій щодо відповідних змін до законодавства;

7) застосування виключно конкурсного відбору для заміщення всіх посад;

8) аналіз ролі та повноважень Служби дисциплінарних інспекторів;

9) залучення постійних медіаторів для вирішення спорів у судах та між працівниками суду;

10) видання дослідницько-аналітичних звітів з оцінки ризиків на основі статистичних даних, зібраних за допомогою нового програмного забезпечення з управління кадровою політикою;

11) проведення на основі узгодженої методології опитувань щодо ступеня задоволення користувачів у межах нової системи управління ефективністю роботи;

12) розроблення для Національної школи суддів навчальних модулів та практичних посібників з питань нової системи управління ефективністю роботи.

У підсумку вищезазначені заходи забезпечать реалізацію наступних пунктів:

1) розроблення з урахуванням ширших стратегічних цілей комплексу взаємопов'язаних та порівнюваних кількісних та якісних критеріїв якості роботи для всіх суддів, судів та органів суддівського врядування з метою контролю та оцінювання якості їх роботи;

2) запровадження системи управління кадровою політикою та ефективністю роботи, що базується на об'єктивних якісних та кількісних показниках;

3) заміщення посад виключно на конкурсній основі із застосуванням чітких та об'єктивних критеріїв та прозорих процедур;

4) оптимізація кількості органів суддівського врядування, відповідальних за рішення щодо кар'єри суддів, управління ефективністю суддівської роботи та дисциплінарні питання;

5) удосконалення та автоматизація робочих процесів управління кадровою політикою, побудованих на основі досліджень, аналізу та оцінки ризиків;

6) послідовність реалізації практики органів суддівського врядування в питаннях управління кадровою політикою та ефективність роботи у загальному доступі;

7) регулярне використання результатів досліджень рівня задоволеності користувачів для оцінки та удосконалення системи управління ефективністю органами суддівського самоврядування та судами.

Під час аналізу третього із напрямів реформування судової системи України доцільно провести реформування системи розробки і дотримання високих стандартів поведінки та етичних принципів, забезпечити прозоре інформування громадськості про стан справ у цій сфері, що є життєво важливими основами справедливого здійснення судочинства, гарантіями захисту суддів від неналежного впливу та одночасно чинниками, які сприяють підвищенню довіри громадськості до судової системи. Для удосконалення існуючої бази етичних та дисциплінарних норм пропонуються різні кроки, націлені на те, щоб зробити правила більш зрозумілими для суддів та для широкого загалу, і на те, щоб забезпечити необхідний рівень справедливості та участь для всіх зацікавлених сторін у процедурах розгляду порушень. Зокрема, буде створений спеціальний Комітет з питань етики та дисципліни у Раді суддів України для надання загальних висновків та роз'яснень з цих питань, а також консультацій суддям. Крім того, будуть здійснюватися кроки для розробки спеціалізованих механізмів розслідування порушень дисциплінарних норм з їх одночасним спрямуванням на запобігання порушенням та випадкам безвідповідальності в судовій системі. Механізм забезпечить більшу ясність, передбачуваність етичних та дисциплінарних норм (зокрема щодо запобігання конфлікту інтересів) та постійний моніторинг їх застосування.

У сегменті удосконалення системи нагляду за дотриманням етичних та дисциплінарних норм необхідне вжиття таких заходів, а саме:

- 1) створення Комітету з етичних та дисциплінарних питань в РСУ та окремого робочого підрозділу з етичних дисциплінарних питань на робочому рівні;
 - 2) створення при Раді суддів громадської наглядової ради;
 - 3) розробка та публікація практичного посібника з питань застосування нового Кодексу суддівської етики;
 - 4) перегляд Правил поведінки працівників апарату судів;
 - 5) розробка та публікація практичного посібника з Правил поведінки працівників апарату судів;
 - 6) розробка та внесення пропозицій щодо вдосконалення дисциплінарних процедур для суддів та працівників апарату;
 - 7) створення єдиного консолідованого комплексу процедур розгляду всіх дисциплінарних питань, включаючи процедури звільнення з посади, розробка пропозицій щодо відповідних змін до законодавства;
 - 8) розробка та публікація практичного посібника з питань застосування нових дисциплінарних правил та процедур;
 - 9) розробка та внесення пропозицій у зв'язку з переглядом ролі та повноважень Служби дисциплінарних інспекторів;
 - 10) перегляд правил автоматизованого розподілу судових справ з метою чіткого визначення випадків, коли справа не підлягає автоматизованому розподілу;
 - 11) розробка спеціалізованого програмного забезпечення для збирання та публікації статистичних даних щодо скарг на дії суддів та працівників апарату та для роботи з такими скаргами щодо дисциплінарних порушень; забезпечення вільного он-лайн доступу до рішень органів суддівського самоврядування;
 - 12) щорічна он-лайн публікація декларацій про майновий стан, доходи, видатки і зобов'язання фінансового характеру суддів;
 - 13) розробка та запуск нових (включаючи он-лайн) навчальних курсів з питань етики та дисциплінарної відповідальності в Національній школі суддів.
- У підсумку вищезазначені заходи нададуть і забезпечать:
- 1) етичні норми для суддів та працівників апаратів судів, які містять чітко визначені правила поведінки, перебувають у відкритому доступі та послідовно застосовуються на практиці;
 - 2) розмежування етичних обов'язків та дисциплінарної відповідальності суддів та працівників апарату судів в законодавстві та на практиці;
 - 3) практичне застосування методичних настанов у випадках відкриття дисциплінарних справ у зв'язку із серйозними порушеннями Кодексу етики;
 - 4) інституційне забезпечення принципу функціональної (особистої, процесуальної) незалежності судді, який розглядає справу, від інших суддів;
 - 5) інституційне забезпечення обов'язку судді зберігати неупередженість;
 - 6) визначення чіткого переліку підстав дисциплінарної відповідальності, в тому числі ступенів та міри суб'єктивної сторони (умисел, недбалість, необережність) та причин виникнення упередженості, а також визначення необхідності розгляду кожного з цих чинників окремо або в їхній сукупності;
 - 7) створення ефективного механізму розслідування справ, слухань за індивідуальними справами щодо дисциплінарних заходів та застосування антикорупційних заходів в судовій системі; поєднання в роботі цього механізму концепцій на основі обговорення та на основі заохочень/покарань;
 - 8) уніфіковані процесуальні правила для проваджень всіх видів дисциплінарних справ;
 - 9) закріплені необхідні процесуальні гарантії справедливості дисциплінарних проваджень, зокрема право на доступ до своєї дисциплінарної справи для суддів

та працівників апарату, чітко визначений обсяг та підстави для розкриття інформації стосовно невіршених дисциплінарних справ третім сторонам і громадськості;

10) з метою диференціації відповідальності за дисциплінарні порушення розширений перелік дисциплінарних санкцій;

11) дотримання принципу пропорційності під час прийняття рішень про застосування конкретної санкції у зв'язку з дисциплінарним порушенням;

12) формування доступної, обґрунтованої та послідовної практики з питань про етичні та дисциплінарні порушення суддів.

Під час аналізу четвертого із напрямків реформування судової системи України доцільно провести впровадження системи електронного правосуддя. Інформаційні технології – ключовий інструмент для поліпшення доступу до правосуддя, підвищення ефективності судів та управління судовими справами. Зусилля щодо впровадження можливостей електронного правосуддя необхідно спрямувати на вдосконалення внутрішніх (системи управління судовими справами) і зовнішніх (сайти) інформаційних систем (ІС) судів. Також ці зусилля мають бути націлені на підвищення взаємодії з ІС інших органів у сфері юстиції. Важливим кроком у цьому напрямку буде реорганізація та консолідація структур управління ІС шляхом аутсорсингу більшості інформаційних послуг судів на основі договорів про сервісне обслуговування. Більш інтенсивне використання електронного правосуддя дасть користувачам можливість звертатися до суду, оплачувати послуги, брати участь у провадженнях та отримувати всю відповідну документацію електронними засобами. У свою чергу, судді отримають можливість ефективно розпоряджатися своїми ресурсами та підвищувати свою продуктивність, одночасно вирівнюючи баланс між роботою та особистим життям.

У сегменті розвитку нормативно-правової бази щодо електронного правосуддя необхідне вжиття таких заходів, а саме:

1) розробка Плану автоматизації судів з відповідним кошторисом та моніторинг його реалізації;

2) скасування рішення Ради суддів, яке встановлює перелік судових рішень, які не повинні включатися в Єдиний державний реєстр судових рішень;

3) встановлення платіжних терміналів для сплати судового збору через електронні системи та запровадження механізмів для сплати судового збору через мережу Інтернет;

4) оприлюднення в Інтернеті усіх даних судової статистики, що наявні у ВСУ, ВСС і ДСА;

5) створення і запровадження єдиного програмного забезпечення для ведення і оприлюднення судової статистики у всіх судах загальної юрисдикції;

6) створення та забезпечення належного функціонування гарячих ліній та відділів підтримки користувачів на регіональному та загальнонаціональному рівнях;

7) укладення органами судочинства договорів про сервісне обслуговування;

8) розроблення правил та стандартів закупівлі технічного обладнання та послуг;

9) інсталяція та модернізація обладнання та інфраструктури ІКТ (заміна старих робочих станцій новими стандартизованими установками відповідно до життєвого циклу продукту, заміна старих серверів, оновлення активного та пасивного обладнання мереж), оновлення основних та допоміжних програмних рішень;

10) створення операційної ІС управління судами для здійснення централізованого контролю за моніторингом реалізації політики якості та ефективності судочинства, бюджетними та фінансовими питаннями;

11) розробка спеціалізованого програмного забезпечення для збору судової статистики, статистики в процесі управління кадрами, розгляду скарг проти суддів та працівників апарату судів в межах результатів, визначених для нової системи управління ефективністю;

12) розробка в органах суддівського самоврядування робочої стандартизованої бази даних з приведеними до єдиного формату електронними особовими справами всіх суддів та працівників апарату суду для використання в усіх процесах працевлаштування та кар'єри, розробка технічного завдання для автоматизації робочих процесів ВККСУ;

13) запровадження операційних систем для впровадження загального електронного управління справами та контролю за ними (до їх розгляду вищими інстанціями), розсилки електронних повідомлень, автоматизованого розподілу справ між суддями, аудіо- та відеозапису засідань; внутрішніх баз даних законодавства та судової практики, централізованих та місцевих реєстрів, номенклатур справ тощо;

14) заміна діючих вебсайтів судів на нові з централізованим управлінням та хостінгом і можливістю локального редагування змісту;

15) укладення Меморандумів про взаєморозуміння між судами та іншими суб'єктами сфери юстиції (державними та недержавними) відповідно до Рамкових Стандартів Взаємодії ЄС, включно з стандартами щодо експлуатації, а також національними стандартами захисту персональних даних (там де це застосовується), прийняття генеральних планів по реалізації Меморандумів про взаєморозуміння;

16) моніторинг дотримання умов Меморандумів про взаєморозуміння щодо автоматичного обміну даними між судами та іншими суб'єктами сфери юстиції; запуск за принципом етапності для пріоритетних державних та недержавних установ сфери юстиції; обсяг і ступінь автоматичного обміну даними вимірюється відповідно до генерального плану;

17) розробка практичних посібників та навчальних модулів в Національній школі суддів щодо електронного правосуддя, використання інформаційних технологій та систем.

У підсумку вищезазначені заходи забезпечать:

- затвердження спеціального розділу Стратегії розвитку сфери юстиції (СРСЮ) щодо електронного правосуддя, яким буде визначено короткострокові, середньострокові та довгострокові кроки щодо координації всіх інформаційних систем наявних серед різних суб'єктів сфери юстиції. Такі дії дозволять створити єдиний координуючий механізм, спрямований на задоволення потреб різних учасників (державних та недержавних) сфери юстиції;

- створення внутрішньої мережі (інтранет-сервера для внутрішніх та зовнішніх комунікацій з судовими системами);

- забезпечення судової системи апаратною інфраструктурою, в тому числі активним і пасивним мережевим обладнанням, розробленим з окремим акцентом на зовнішній і внутрішній обмін, опитування та оцінювання рівня задоволеності користувачів, управління часом та проектами, більш ефективного використання ресурсів, використання хмарних технологій (віртуалізація даних з розподілом доступу в залежності від сфери застосування даних і ступеня їх конфіденційності: загальнодоступні, секретні та зі змішаним контентом);

- розроблення основних та допоміжних програмних рішень на основі хмарних технологій, аналітичної обробки великого об'єму даних, оптимізації пошукових систем, центральних і локальних реєстрів даних, класифікаторів, веб-сайтів із центральним розміщенням серверів та можливістю редагування на локальному рівні, а також внутрішніх та зовнішніх мереж Інтранет;

- надання більшості інформаційно-технічних послуг зовнішніми постачальниками на основі договорів про сервісне обслуговування;

- створення сумісних інформаційних систем між органами суддівського самоврядування, судами/суддями/апаратами судів, а також між судовою системою та іншими державними/недержавними учасниками сектору юстиції на основі

Стандартів мережевої сумісності ЄС (EU Interoperability Framework) та вимог щодо захисту персональних даних; Інтранет та зовнішні мережі для обміну інформацією;

– повну автоматизацію системи управління та відстеження справ (до їх розгляду вищими інстанціями), правильне функціонування системи електронних повідомлень, автоматизованого розподілу справ, аудіо- та відеозапису судових засідань, бази даних судової практики та бази нормативно-правових актів;

– створення зручних для використання веб-сайтів судів, обладнаних пошуковими інструментами, що дають можливість встановити зв'язок між законодавством та відповідною практикою ВСУ, а також інших вищих судів;

– ефективне використання інформаційних систем на практиці органами суддівського самоврядування для утвердження принципів незалежності, підзвітності та професійності суддів;

– використання інформаційних систем судьями та працівниками апарату судів для ефективного виконання своїх функцій з відправлення правосуддя.

З огляду на те, що для досягнення багатьох цілей необхідне внесення змін до Конституції України та до інших законів, наголос в стратегії потрібно поставити на тих напрямках, які передбачають можливість домогтися суттєвих змін, майже виключно, через внутрішні заходи, яких суддівський корпус та органи суддівського самоврядування можуть вживати самостійно. Такими напрямками, зокрема, є зміцнення ролі судової гілки влади в процесі реформування сектору правосуддя та більш активна участь у законотворчих процесах, розбудова можливостей формування власного бюджету та системи фінансового управління, взаємодія з громадськістю (PR), наближення до моделі самоврядування та управління, спрямованого на підтримку та розвиток судової системи (на відміну від орієнтації на вказівки та перевірки), запровадження більш ефективних способів оцінки підзвітності та якості системи судочинства (включаючи оцінювання ступеня задоволення громадян роботою судів), підвищення доступності правосуддя та єдності судової практики.

Одночасно слід зазначити, що більш якісний розподіл обов'язків та повноважень кожного учасника системи суддівського самоврядування, збалансування повноважень суддів та прав інших державних та приватних суб'єктів, в усіх видах судового провадження, підвищення доступності правосуддя потребують змін до Конституції України та інших законів. Відтак, стратегія розвитку судової системи України є всього лише одним із кроків у напрямку комплексного реформування судової системи зокрема та сектору юстиції в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>
2. Угода про асоціацію Україна – ЄС: дороговказ реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kas.de/wf/doc/kas_32048-1522-13-30.pdf?120912134959.
3. *Пустовойт Т.В.* Теоретико-правові питання суддівського самоврядування в Україні як конституційної засади єдності статусу суддів / Т. В. Пустовойт // Науковий вісник УжНУ. Серія: Право. Випуск 33. Том 1. – 2015. – С. 96–101.
4. *Обрусна С.Ю.* Теорія реформ та проблеми проведення судової реформи в Україні / С.Ю. Обрусна // Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: ХНУВС, 2015. – С. 197–200.
5. *Короєд С.О.* Концепція реформування судової влади в Україні / С.О. Короєд, І.О. Кресіна, С. В. Прилуцький // Судова апеляція. – 2015. – № 3 (40). – С. 6–34.
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР// Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996 р., № 30, стаття 141.

Отримано 28.03.2016